

Centraal Bureau
voor de Statistiek

Sociaaleconomische trends 2014

Vrouwen al op jonge leeftijd minder economisch zelfstandig dan mannen

Bart Loog
december 2014, 01

Mannen zijn vaker economisch zelfstandig dan vrouwen. Dit verschil ontstaat niet pas wanneer vrouwen kinderen krijgen, maar al ruim daarvoor, en wordt grotendeels verklaard doordat jonge mannen (15 tot 27 jaar) gemiddeld meer uren per week werken dan jonge vrouwen. In 2012 was ongeveer 42 procent van de jonge mannen met een baan economisch zelfstandig. Van de jonge werkende vrouwen was dat 36 procent. Sinds 2005 zijn deze percentages afgenomen; er zijn nu minder jonge mensen economisch zelfstandig dan toen.

1. Inleiding

Tussen 2001 en 2008 is het aandeel economisch zelfstandige vrouwen sterk gegroeid. Dit hangt samen met de toegenomen arbeidsdeelname van vrouwen in deze periode. Mede door de economische crisis is de economische zelfstandigheid onder vrouwen sinds 2008 echter niet meer substantieel veranderd (Merens, Hartgers en Van den Brakel, 2012). In 2012 was iets minder dan de helft van alle vrouwen van 15 tot 65 jaar economisch zelfstandig, tegenover ruim twee derde van de mannen. Omdat de overheid steeds minder ondersteuning biedt in het geval van afhankelijkheid op financieel gebied,¹⁾ staat economische zelfstandigheid, en in het bijzonder de economische zelfstandigheid van vrouwen, hoog op de beleidsagenda (Tweede Kamer, 2012).

Economische zelfstandigheid

Iemand is economisch zelfstandig wanneer zijn of haar inkomsten uit arbeid of eigen onderneming ten minste 70 procent van het nettominimumloon bedragen. Dit komt overeen met het bijstandsniveau van een alleenstaande. Uitkeringen, huurtoeslag, kinderbijslag, ontvangen partneralimentatie en inkomsten uit vermogen dragen niet bij tot economische zelfstandigheid.

In dit artikel wordt de economische zelfstandigheid van werkende jongeren van 15 tot 27 jaar belicht. Hoe is het gesteld met de economische zelfstandigheid van jonge mannen en vrouwen? Gekeken is naar de relatie tussen de economische zelfstandigheid en verschillende achtergrondkenmerken, zoals het onderwijsniveau, de positie in het huishouden en het al dan niet in deeltijd werken. Wat blijkt is dat het verschil in economische zelfstandigheid tussen werkende mannen en werkende vrouwen niet pas na het krijgen van kinderen, maar reeds op jongere leeftijd ontstaat.

Dit *overall* beeld kent echter wel een aantal nuanceringen, die naar voren komen bij diepgaandere analyses. Zo zijn, bij gelijke herkomst, leeftijd en onderwijsniveau jonge alleenstaande vrouwen vaker economisch zelfstandig dan jonge alleenstaande mannen. Ook blijken hoogopgeleide vrouwen vaker economisch zelfstandig te zijn dan hoogopgeleide

¹⁾ Denk hierbij aan het afschaffen van de partnertoeslag AOW, en het stopzetten van uitbetaling van de algemene heffingskorting aan personen die zelf niet werken, maar een werkende fiscaal partner hebben (de zogenaamde 'aanrechtsubsidie')

mannen wanneer niet alleen rekening wordt gehouden met herkomst, leeftijd en huishoudenspositie, maar ook met arbeidsduur.

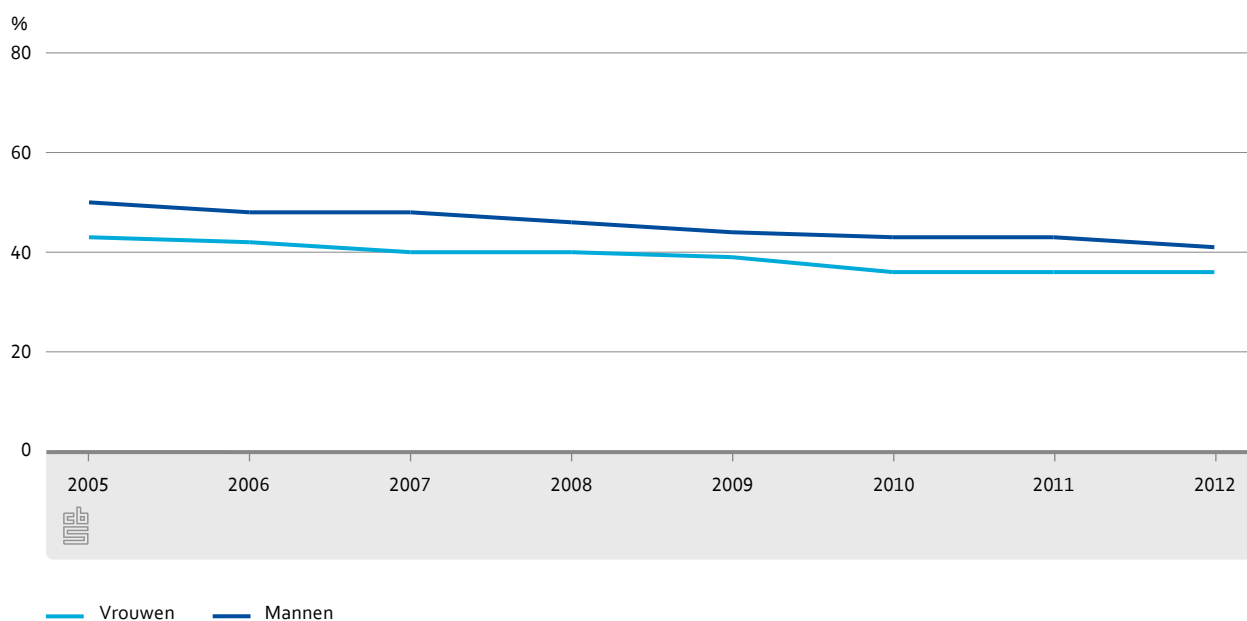
Voor het artikel is gebruik gemaakt van data afkomstig van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) verrijkt met inkomensgegevens van de Belastingdienst.²⁾

2. Economische zelfstandigheid van werkende jongeren

2.1 Werkende jonge vrouw minder vaak economisch zelfstandig dan jonge man

In 2012 waren er in Nederland bijna 2,4 miljoen jongeren van 15 tot 27 jaar. Ongeveer tweederde van hen – 798 duizend jonge mannen en 795 duizend jonge vrouwen – had een betaalde baan van ten minste 1 uur per week. Van deze jongeren verdiende 39 procent in 2012 minimaal het bijstandsniveau, en was daarmee economisch zelfstandig. Voor de vrouwen lag dit percentage met 36 procent lager dan bij de mannen, die in 42 procent van de gevallen economisch zelfstandig waren.³⁾

2.1.1 Economische zelfstandigheid van werkzame jongeren van 15 tot 27 jaar

²⁾ Voor meer informatie over de koppeling tussen enquêtegegevens en deze inkomensgegevens, zie: *Sociaaleconomische trends 2011/1*.

³⁾ Personen zonder betaalde baan kunnen per definitie niet economisch zelfstandig zijn. Van de 2,4 miljoen jongeren (met en zonder baan) was in 2012 ruim 26 procent economisch zelfstandig. Onder mannen lag dit percentage hoger dan bij vrouwen: 28 tegenover 25 procent.

2.2 Economisch zelfstandigheid onder werkende jongeren afgenomen

Het aandeel economisch zelfstandigen onder de werkende jongeren is tussen 2005 en 2012 flink geslonken: van 47 procent tot 39 procent. Zowel bij mannen (van 50 naar 42 procent) als bij vrouwen (van 44 naar 36 procent) werd het aandeel kleiner. De afname viel samen met het toegenomen aantal jongeren dat werkzaam is in kleinere banen (CBS StatLine, 2014) en de groei van het aandeel onderwijsvolgende, werkende jongeren. Het verschil in economische zelfstandigheid tussen de jonge mannen en vrouwen schommelde in de periode 2005–2012 tussen de 5 en 8 procentpunten.

3. Opleidingsniveau en positie in het huishouden

3.1 Economische zelfstandigheid onderwijsvolgende jongere betrekkelijk laag

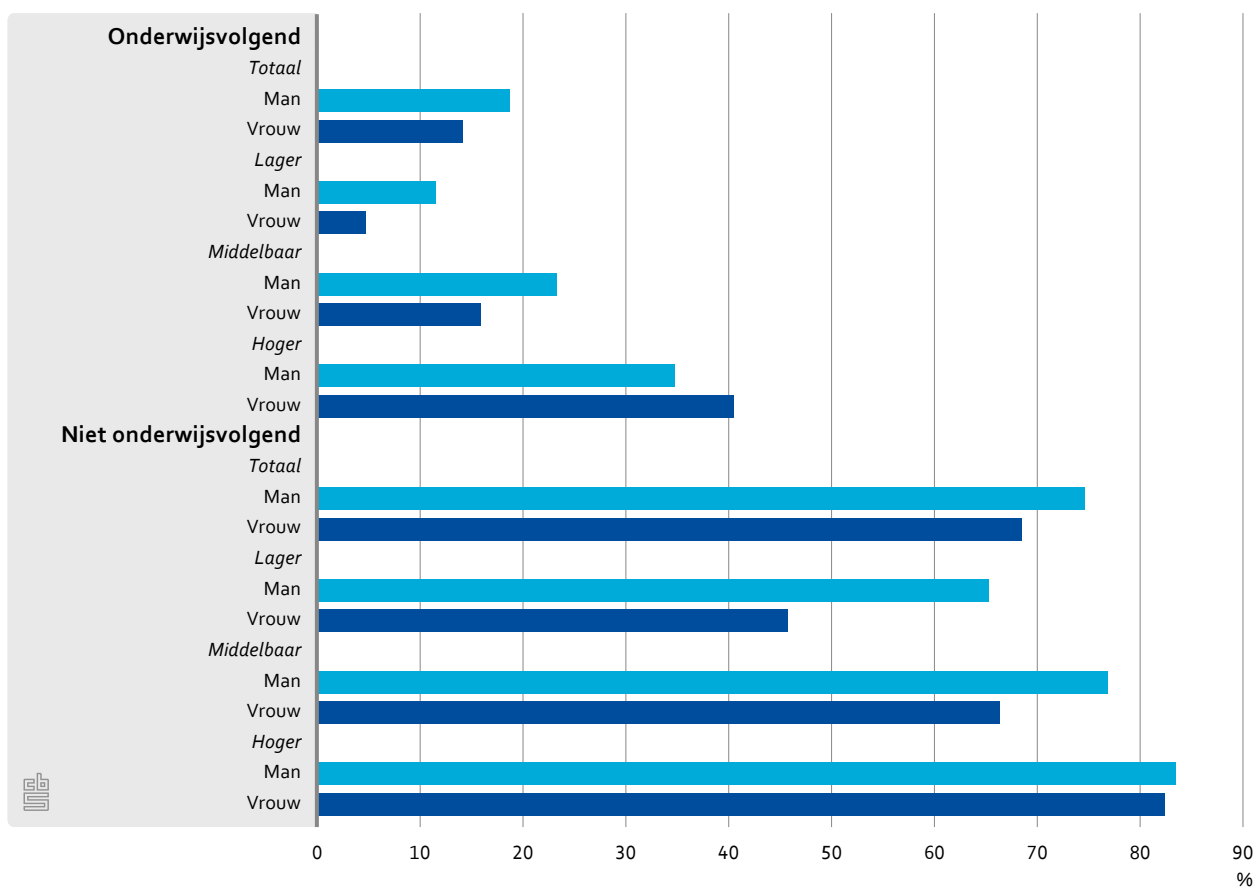
Economische zelfstandigheid speelt niet in elke levensfase een even voorname rol. Zo is het voor een afgestudeerde die op zichzelf woont doorgaans belangrijker zichzelf financieel te kunnen bedruipen dan voor een thuiswonende scholier met een bijbaan. Bij werkende jongeren die nog onderwijs volgen, is het aandeel economisch zelfstandigen dan ook relatief klein: bij mannen bedraagt dit 19 procent en bij vrouwen 14 procent. Onder jongeren die geen onderwijs (meer) volgen is dat met respectievelijk 75 en 69 procent aanzienlijk hoger.

3.2 Hoogste aandeel economische zelfstandigen onder hoogopgeleiden

Het aandeel economisch zelfstandigen onder werkende jongeren neemt toe naarmate het onderwijsniveau hoger is. Dat geldt zowel voor de groep onderwijsvolgenden als voor de groep die geen onderwijs (meer) geniet.

Het verschil in financiële redzaamheid tussen jonge mannen en vrouwen is ook zichtbaar naar onderwijsniveau. Een uitzondering hierop vormen jongeren die reeds een hogere opleiding hebben afgerond, maar wel nog onderwijs volgen. Binnen deze groep zijn vrouwen vaker economisch zelfstandig dan mannen: 40 procent ten opzichte van 35 procent. Bij de hoogst opgeleiden die geen onderwijs meer volgen, ontlopen vrouwen en mannen elkaar maar weinig. Van hen kunnen respectievelijk 82 procent en 84 procent zichzelf financieel bedruipen.

3.2.1 Economische zelfstandigheid van werkzame jongeren van 15 tot 27 jaar naar onderwijsniveau, 2012

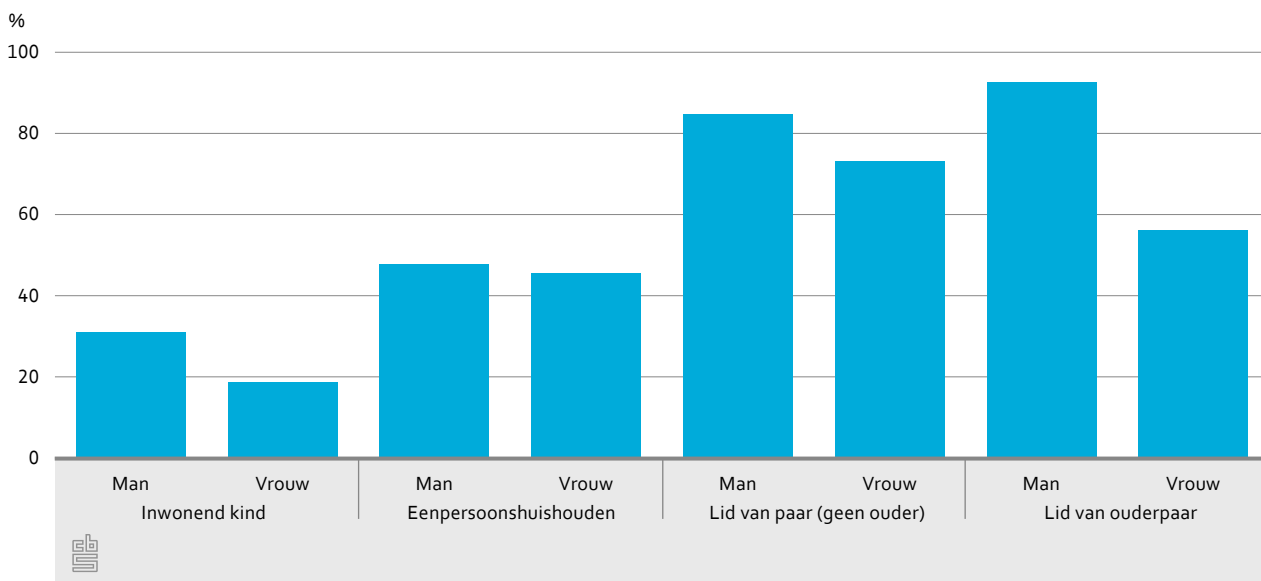

3.3 Kloof in economische zelfstandigheid tussen mannen en vrouwen het grootst bij ouderpaar

Zoals valt te verwachten zijn werkende jongeren die bij hun ouders wonen minder vaak economisch zelfstandig dan hun leeftijdgenoten die op zichzelf wonen. Deze zijn op hun beurt weer minder dikwijls economisch zelfstandig dan jongeren die deel uitmaken van een (echt)paar.

Voor alle (hier onderscheiden) huishoudensposities geldt dat de economisch zelfstandigheid onder vrouwen lager is dan onder mannen. Het verschil is het grootst bij jongeren die deel uitmaken van een ouderpaar. Jonge werkende vaders zijn het vaakst economisch zelfstandig, 93 procent, tegenover 56 procent van de werkende jonge moeders. Mannen werken meestal meer uren dan hun partner, wat nog sterker geldt wanneer er kinderen in het huishouden zijn (Merens, Hartgers en Van den Brakel, 2012; Van den Brakel en Souren, 2014). Onder alleenstaande jongeren is het onderscheid naar sekse het kleinst.

3.3.1 Economische zelfstandigheid van werkzame jongeren van 15 tot 27 jaar naar huishoudenspositie¹⁾, 2012

¹⁾ Gegevens over eenouderhuishoudens worden niet getoond vanwege te kleine aantallen.

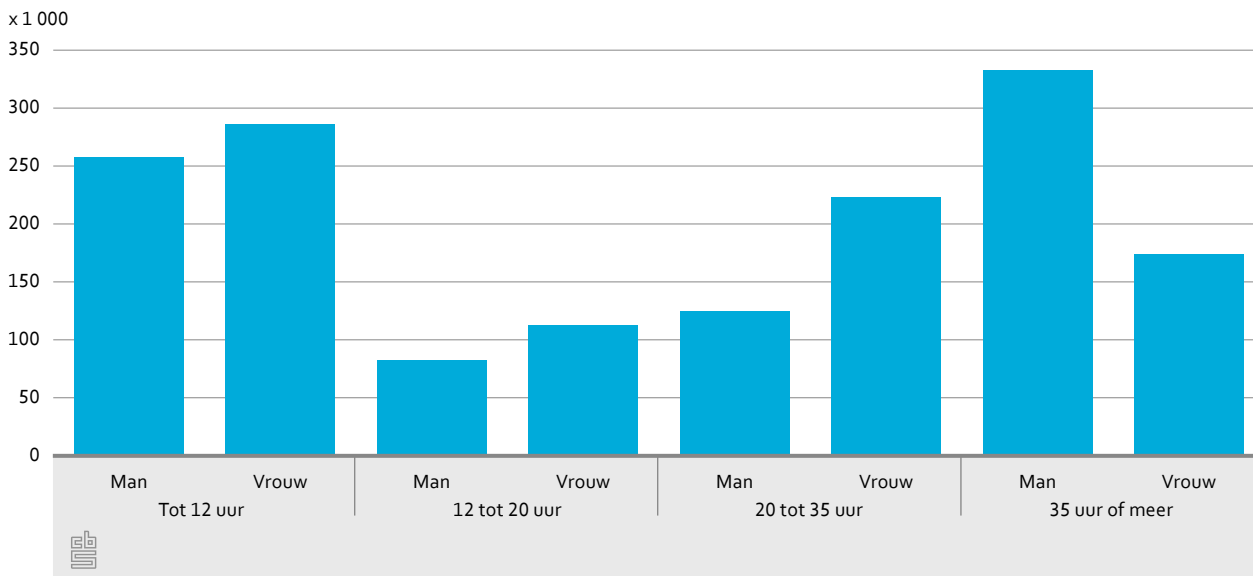
4. Aantal gewerkte uren per week

In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op de vraag hoeveel uren per week jongeren werken. Kan het verschil in de wekelijkse arbeidsduur het verschil in economische zelfstandigheid tussen mannen en vrouwen verklaren? Het aantal uren dat iemand betaald werk verricht bepaalt immers, samen met het uurloon, de hoogte van het inkomen dat iemand uit arbeid ontvangt, en daarmee de mate van economische zelfstandigheid.

4.1 Jonge vrouwen werken meer in deeltijd dan jonge mannen

Figuur 4.1.1 geeft de verdeling van de wekelijkse arbeidsduur van werkende jongeren uitgesplitst naar geslacht. Net als in de gehele werkzame bevolking (Merens, Hartgers en Van den Brakel, 2012) zijn jonge vrouwen binnen elke urencategorie in de meerderheid, met uitzondering van de voltijdbanen (ten minste 35 uur per week). Bijna twee keer zoveel mannen als vrouwen werken in een voltijdbaan: 333 duizend mannen versus 174 duizend vrouwen. Gemiddeld werken de jonge mannen 25 uur, bij de jonge vrouwen is dat 20 uur

4.1.1 Werkzame jongeren van 15 tot 27 jaar naar wekelijkse arbeidsduur, 2012

4.2 Vier op de vijf jonge voltijders zijn economisch zelfstandig

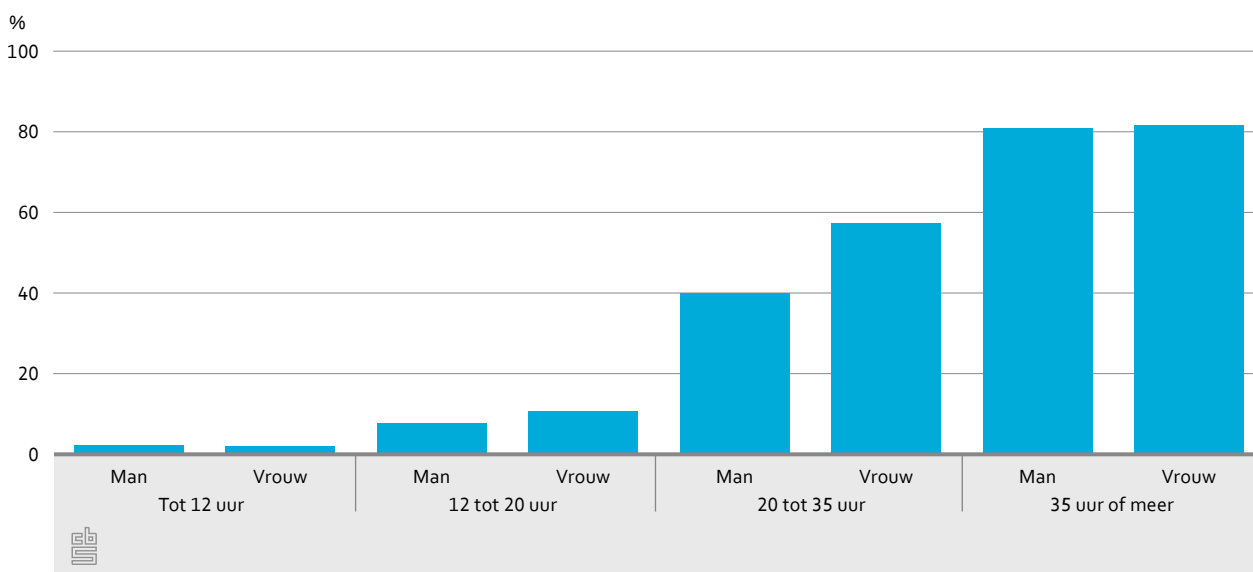
Uit figuur 4.2.1 blijkt dat de arbeidsduur een sterke verklarende factor van economische zelfstandigheid is. Terwijl jongeren in banen van minder dan 12 uur per week nauwelijks economisch zelfstandig zijn, is dat wel het geval bij de overgrote meerderheid van de voltijders.⁴⁾

Worden jonge mannen en vrouwen binnen elke afzonderlijke urencategorie vergeleken, dan blijken dat ze elkaar niet meer veel te ontlopen wat betreft economische zelfstandigheid. Bij jongeren met een grotere deeltijd baan van 20 tot 35 uur per week zijn de vrouwen zelfs beduidend vaker economisch zelfstandig dan de mannen. Uit een studie naar economische zelfstandigheid bij personen van 15 tot 65 jaar kwam naar voren dat mannen met banen van een dergelijke omvang vaker dan vrouwen in elementaire beroepen werken (Van den Brakel en Leufkens, 2011).⁵⁾ Ook zijn ze gemiddeld meer dan een jaar jonger dan de vrouwen die tussen de 20 en 35 uur werken.

⁴⁾ Respondenten in de EBB worden gedurende 12 maanden vijf maal geïnterviewd. Het aantal gewerkte uren reflecteert het aantal uren dat op deze vijf peilmomenten gewerkt wordt. De economische zelfstandigheid zegt iets over iemands inkomenspositie gedurende een volledig kalenderjaar. Wanneer iemand gedurende het peilmoment voltijds werkt, maar gedurende het kalenderjaar ook perioden minder of niet werkt, kan het dus voorkomen dat voltijders in grafiek 4.2.1 worden aangemerkt als niet economisch zelfstandig.

⁵⁾ Het gaat hier om beroepen waarvoor een opleiding met een niveau vergelijkbaar aan basisonderwijs voldoende is, zoals vakkenvullen.

4.2.1 Economische zelfstandigheid van werkzame jongeren van 15 tot 27 jaar naar wekelijkse arbeidsduur, 2012

5. Multivariate analyse

Uit het voorgaande bleek dat de kans op economische zelfstandigheid samenhangt met verschillende achtergrondkenmerken. Echter, deze en andere achtergrondkenmerken staan niet op zichzelf, maar zijn onderling gecorreleerd. Zo ligt het voor de hand dat op zichzelf wonende jongeren gemiddeld meer uren werken dan jongeren die bij hun ouders wonen, en zullen jongeren die hun opleiding al voltooid hebben doorgaans een beter betaalde baan van grotere omvang hebben dan jongeren die er naast hun opleiding of studie wat bijverdienen.

Om de relatie tussen de verschillende achtergrondkenmerken en economische zelfstandigheid te onderzoeken is een multivariate analyse uitgevoerd (zie de Technische toelichting). In een dergelijke analyse kunnen de effecten van de verschillende achtergrondkenmerken op de kans op economische zelfstandigheid afzonderlijk worden bekeken, terwijl de andere achtergrondkenmerken als 'gegeven' worden beschouwd.

De uitgevoerde analyse bestaat uit twee stappen:

- In de eerste stap worden alleen achtergrondkenmerken zoals leeftijd, herkomst, hoogstbehaald onderwijsniveau en de positie in de werkkring (werknemer, zelfstandige, etc.) als verklarende variabelen in het model meegenomen. Deze analyse beantwoordt de vraag welke personen in meerdere of mindere mate economisch zelfstandig zijn.
- In de tweede stap van de analyse wordt ook de wekelijkse arbeidsduur (in uren per week) als verklarende variabele meegenomen in het model. Zodoende wordt onderzocht in hoeverre er verschillen blijven bestaan in de kans op economische zelfstandigheid tussen personen met verschillende achtergrondkenmerken, gegeven dat deze personen eenzelfde aantal uren werken.

5.1 Ook vrouw-man verschil in economische zelfstandigheid na correctie

Ook uit de multivariate analyse komt het verschil tussen mannen en vrouwen duidelijk naar voren. Zonder te controleren voor achtergrondkenmerken is het verschil in economische zelfstandigheid tussen jonge mannen en vrouwen 6 procentpunten (33 versus 39 procent). De resultaten in kolom 1 van tabel 5.1.1 laten zien dat dit verschil toeneemt wanneer er gecontroleerd wordt voor de eerder genoemde achtergrondkenmerken. De kans op economische zelfstandigheid voor vrouwen ligt bijna 11 procentpunten lager dan kans voor mannen.

5.1.1 Verandering in de kans op economische zelfstandigheid bij werkzame jongeren

Afhankelijke variabele	Kans op economische zelfstandigheid	
	(1)	(2)
Geslacht		
Man [ref.]	.	.
Vrouw	-10,8	-1,5
Leeftijd		
Leeftijd	8,1	5,3
Herkomst		
Autochtoon [ref.]	.	.
Westers allochtoon	-5,9	-4,2
Niet-westers allochtoon	-8,6	-5,8
Onderwijsniveau		
Hoger opgeleid	2,9	2,4
Middelbaar opgeleid [ref.]	.	.
Lager opgeleid	-0,2	-3,7
Onderwijsvolgend	-30,7	-7,9
Positie in de werkring		
Vast dienstverband met vaste uren [ref.]	.	.
Flexibele arbeidsrelatie	-28,8	-16,8
Zelfstandige	-17,4	-14,1
Positie in het huishouden		
Thuiswonend	-9,1	-5,9
Eenpersoonshuishouden	-11,0	-6,8
Eenouder	-14,8	-7,4
Lid van paar, geen ouder [ref.]	.	.
Ouderpaar	-16,6	-7,7
Arbeidsduur		
Arbeidsduur	.	1,4

Bron: EBB verrijkt met inkomensgegevens.

N.B. Resultaten van logistische schatting. Verschil in de kans (in procentpunten) op economische zelfstandigheid bij veranderingen van de achtergrondkenmerken. Alle gepresenteerde marginale effecten zijn significant verschillend van nul ($p < 0,1$).

Omdat het hier gaat om resultaten uit een multivariate analyse kan de volgende conclusie worden getrokken: zelfs als jonge mannen en vrouwen vergelijkbare kenmerken hebben, ligt de kans op economische zelfstandigheid voor de vrouwen significant lager dan die van de mannen. Gemiddeld is de kans op economische zelfstandigheid van jonge mannen

27,1 procent. Voor jonge vrouwen ligt die kans 10,8 procentpunten lager, op 16,3 procent.⁶⁾ Verder blijkt uit de resultaten van de multivariate analyse dat mensen die behoren tot een paar zonder kinderen het vaakst economisch zelfstandig zijn. Ook zijn jongeren die geen onderwijs (meer) volgen vaker economisch zelfstandig dan onderwijsvolgenden en hoger opgeleiden vaker dan lager opgeleiden.

5.2 Verschil voor een groot deel verklaard door het verschil in wekelijkse arbeidsduur

Uit de eerder gepresenteerde kruisingen van arbeidsduur met economische zelfstandigheid en geslacht kon worden geconcludeerd dat het verschil in economische zelfstandigheid tussen jonge mannen en vrouwen in ieder geval gedeeltelijk verklaard lijkt door de verschillen in de arbeidsduur (zie paragraaf 4.2). Dat wil zeggen, de groep vrouwen als geheel is minder vaak economisch zelfstandig dan de groep mannen als geheel, omdat vrouwen doorgaans minder uren betaalde arbeid verrichten.

Om te onderzoeken in hoeverre deze verschillen in arbeidsduur het verschil tussen mannen en vrouwen in economische zelfstandigheid verklaren, wordt in kolom 2 van tabel 5.1.1 de arbeidsduur in uren per week als verklarende variabele aan de regressie toegevoegd. De vraag die nu beantwoord kan worden is: wat is het verschil in de kans op economische zelfstandigheid tussen personen met verschillende achtergrondkenmerken, gegeven dat ze hetzelfde aantal uren per week werken?

De resultaten laten zien dat – na het controleren voor de arbeidsduur – het verschil in de kans op economische zelfstandigheid tussen mannen en vrouwen grotendeels verdwijnt. Het verschil neemt af van 10,8 naar 1,5 procentpunt. Voor het door jongeren gemiddeld aantal gewerkte uren van 21 per week is de kans op economische zelfstandigheid voor mannen gelijk aan 15,8 procent. Voor vrouwen met een vergelijkbare wekelijkse arbeidsduur ligt deze kans nu op 14,3 procent.

Ook voor de andere achtergrondkenmerken veranderen de coëfficiënten na toevoeging van de arbeidsduur aan het model. Wel blijft het teken van de coëfficiënten onveranderd. Zo hebben personen die onderwijsvolgend zijn nog steeds een kleinere kans om economisch zelfstandig te zijn dan personen die geen onderwijs meer volgen. Wanneer er additioneel wordt gecontroleerd voor het aantal gewerkte uren neemt het verschil echter af van 31 naar 8 procentpunten.

5.3 Hoogopgeleide vrouw na correctie vaker economisch zelfstandig dan man

In voorgaande analyse lag de nadruk op het verklaren van economische zelfstandigheid van de hele groep jongeren, waarbij werd gecorrigeerd voor achtergrondkenmerken. Een

⁶⁾ Uit de formule van de logistische verdeling volgt dat het marginale effect van een variabele in een logistische regressie afhangt van af van het niveau van alle andere verklarende variabelen in het model. In deze analyse is ervoor gekozen het marginale effect van een variabele telkens te berekenen met als uitgangspunt het gemiddelde van de andere variabelen in het model. Zie ook Verbeek (2008, p.201-202). Bij de hier zogenoemde ‘gemiddelde’ man en vrouw gaat het om het verschil in de kans op economische zelfstandigheid tussen mannen en vrouwen waarbij alle andere verklarende variabelen in het model gelijk worden gesteld aan het gemiddelde.

dergelijke analyse staat niet toe uitspraken te doen over specifieke groepen. Wanneer echter schattingen voor subgroepen worden uitgevoerd, zoals alleenstaanden of hoger opgeleiden, zijn dergelijke uitspraken wel mogelijk. In tabel 5.3.1 worden de man-vrouw verschillen onder jongeren gepresenteerd voor subgroepen, evenals in tabel 5.1.1 gecorrigeerd voor andere achtergrondkenmerken.

Naar voren komt dat jongere mannen in bijna elke subgroep vaker economisch zelfstandig zijn dan jonge vrouwen. Een uitzondering hierop vormen de eenpersoonshuishoudens: gecorrigeerd voor andere achtergrondkenmerken zijn alleenstaande vrouwen vaker economisch zelfstandig dan alleenstaande mannen. Als naast persoonskenmerken ook voor de arbeidsduur wordt gecorrigeerd (vgl. kolommen 1 en 2 van tabel 5.1.1), neemt dit verschil alleen nog maar toe.

Gecorrigeerd voor achtergrondkenmerken is het verschil in economische zelfstandigheid tussen jonge mannen en vrouwen die deel uitmaken van een ouderpaar het grootst. Werkende samenwonende jonge vaders hebben een kans op economische zelfstandigheid die 40 procentpunten hoger ligt dan die van werkende jonge moeders vrouwen in een ouderpaar. Bij samenwonenden zonder kinderen is het verschil ook significant in het nadeel van vrouwen, maar het is wel vele malen kleiner.

In tabel 5.3.1 worden ook de resultaten naar onderwijsniveau voor jongeren die geen onderwijs (meer) volgen getoond. Wat blijkt is dat een lager onderwijsniveau samengaat met een groter verschil in economische zelfstandigheid tussen mannen en vrouwen. Binnen de groep hogeropgeleide jongeren is het verschil het kleinst. Zodra er binnen deze groep voor het aantal gewerkte uren wordt gecorrigeerd blijken vrouwen, voor vergelijkbare overige kenmerken en dezelfde arbeidsduur, zelfs vaker economisch zelfstandig dan mannen.

5.3.1 Vrouw-man verschil in economische zelfstandigheid bij werkzame jongeren

Afhankelijke variabele	Kans op economische zelfstandigheid	
	vrouw-man verschil niet gecorrigeerd voor arbeidsduur	vrouw-man verschil gecorrigeerd voor arbeidsduur
Huishoudenspositie		
Thuiswonend	-6,1	-0,9
Eenpersoonshuishouden	2,5	10,3
Eenouderhuishouden	-28,1	4,4*
Paar zonder kinderen	-7,0	-2,1
Ouderpaar	-40,0	-14,6
Onderwijsniveau (uitsluitend niet-onderwijsvolgende personen)		
Lager opgeleid	-25,6	-8,2
Middelbaar opgeleid	-12,6	-2,2
Hoger opgeleid	-1,4	1,0

Bron: EBB verrijkt met inkomensgegevens

N.B. Resultaten van logistische schatting. Verschil in de kans (in procentpunten) op economische zelfstandigheid bij veranderingen van de achtergrondkenmerken. Buiten de coëfficiënten aangeduid met het superscript #, zijn alle marginale effecten significant verschillend van nul ($p < 0,1$). De set verklarende variabelen is vergelijkbaar met die in tabel 5.1.1

6. Conclusie

Het is bekend dat werkende vrouwen doorgaans minder vaak economisch zelfstandig zijn dan werkende mannen (Van den Brakel en Leufkens, 2011). Dit betekent dat mannen vaker dan vrouwen een inkomen uit arbeid of eigen onderneming verkrijgen dat uitkomt boven het bijstandsniveau van een alleenstaande. Uit dit artikel blijkt dat het verschil in economische zelfstandigheid tussen mannen en vrouwen reeds op jongere leeftijd (bij 15 tot 27 jaar) bestaat.

Het onderscheid wordt grotendeels verklaard doordat jonge mannen meer uren per week werken dan jonge vrouwen. Als hiermee rekening wordt gehouden, verdwijnt een groot deel van het verschil, maar het blijft wel bestaan. Voor vergelijkbare kenmerken (leeftijd, herkomst, onderwijsniveau, positie in de werkring en de gezinssituatie, en wekelijkse arbeidsduur) is de kans op economische zelfstandigheid voor vrouwen dan nog 1,5 procentpunt lager dan die voor mannen. Dit overgebleven verschil wordt deels verklaard door verschillen in het uurloon tussen mannen en vrouwen (zie ook CBS, 2014).

Wanneer in een diepgaandere analyse naar deelpopulaties wordt gekeken, blijkt dat het verschil in economische zelfstandigheid het grootst is bij mannen en vrouwen die deel uitmaken van ouderparen. Echter, ook onder jonge samenwonenden die (nog) geen kinderen hebben zijn de mannen significant vaker economisch zelfstandig dan de vrouwen. Bij de eenpersoonshuishoudens zijn vrouwen na correctie voor andere achtergrondkenmerken echter vaker economisch zelfstandig dan mannen. Wordt er naast achtergrondkenmerken als herkomst, leeftijd en huishoudenspositie ook voor de arbeidsduur gecorrigeerd, dan blijkt dat ook hoogopgeleide vrouwen vaker economisch zelfstandig zijn dan hoogopgeleide mannen.

Technische toelichting

Data

De data die gebruikt worden voor de multivariate analyse zijn afkomstig van 142 duizend EBB-respondenten van 15 tot 27 jaar, over de periode 2010–2012. Van het totaal aantal observaties is 48,5 procent afkomstig van vrouwen.⁷⁾ De afhankelijke variabele in de multivariate analyse is het al dan niet economisch zelfstandig zijn van een persoon (0 = niet economisch zelfstandig, 1 = wel economisch zelfstandig). Omdat het een categoriale afhankelijke variabele betreft wordt de multivariate analyse uitgevoerd aan de hand van een logistische regressie. De set verklarende variabelen bestaat uit geslacht (man [ref.], vrouw), leeftijd in jaren, herkomst (autochtoon [ref.]; westers allochtoon; niet-westers allochtoon), hoogst behaald onderwijsniveau (hoger; middelbaar [ref.]; lager), positie in de werkring (vaste arbeidsrelatie als werknemer [ref.]; flexibele arbeidsrelatie als werknemer; zelfstandige), gezinssituatie (inwonend kind; uitwonend met kind(eren); uitwonend zonder kind(eren) [ref.]; overige positie in het huishouden) geen inwonend kind [ref.] en

⁷⁾ De hiergenoemde cijfers hebben betrekking op niet-opgehoogde aantallen en wijken af van de cijfers in paragraaf 2. Ook in de regressieanalyse worden omwille van theoretische argumenten (Solon, Haider en Wooldridge, 2013 p. 15) geen ophooggewichten toegekend aan de steekproefrespondenten.

de arbeidsduur gemeten in uren per week. In de eerste kolom van Tabel 5.1.1 worden de resultaten van een logistische schatting op deze achtergrondkenmerken gepresenteerd, met als uitzondering de arbeidsduur.

In de Enquête Beroepsbevolking worden personen niet elke week van het jaar geïnterviewed, maar met tussenpozen van drie maanden. De geobserveerde arbeidsduur op deze momenten is niet per se gelijk aan de arbeidsduur gedurende een volledig kwartaal.

Logistische regressie

In dit artikel wordt in de multivariate analyse gebruik gemaakt van de logistische regressie. Deze techniek wordt hier eenvoudig uitgelegd aan de hand van een voorbeeld op basis van een bivariaat model.

In paragraaf 5.1 staat te lezen dat de kans op economische zelfstandigheid van jonge mannen 39 procent is, en die van vrouwen 33 procent. Dit resultaat komt naar voren uit een kruistabel van geslacht met economische zelfstandigheid. Een dergelijke conclusie is ook te trekken uit een logistische regressie. Uit een logistische regressie van de kans op economische zelfstandigheid op een constante term en een dichotome variabele x voor geslacht (=1 als vrouw, 0 als man) volgt dat het coëfficiënt voor vrouwen gelijk is aan $-0,2704$, en die van de constante aan $-0,4579$. De kans (P) op economische zelfstandigheid (Y) van een persoon kan nu worden berekend aan de hand van de logistische verdeling: $\frac{1}{1 + e^{-(x'\beta)}}$.

De kans op economische zelfstandigheid voor mannen is in dit geval gelijk aan $\frac{1}{1 + e^{-(-0,4579)}} \approx 0,39$. Voor vrouwen is de kans op economische zelfstandigheid gelijk aan

$\frac{1}{1 + e^{-(-0,4579 - 0,2704)}} \approx 0,33$. De kans op economische zelfstandigheid is dus 6 procentpunten

lager voor vrouwen, ten opzichte van mannen. Deze 6 procentpunten wordt in bovenstaande analyse het marginale effect genoemd. Coëfficiënten in tabel 5.1.1 kunnen op een vergelijkbare wijze worden geïnterpreteerd.

Literatuur

Brakel, M. van den en K. Leufkens (2011). Economische zelfstandigheid van werkende mannen en vrouwen. *Sociaaleconomische trends*, 3/2011.

Brakel, M. van den en M. Souren (2014). Vrouw heeft steeds vaker een hoger inkomen dan haar partner. *CBS-Webmagazine*.

CBS (2014). Loonkloof vrouwen en mannen: feit of fictie? *CBS-Webmagazine*.

CBS StatLine (2014). *Beroepsbevolking; internationale definitie*. Geraadpleegd 19 augustus 2014 <http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=71855NED&D1=6,13-15&D2=1-2&D3=8-10&D4=6-13&HDR=T&STB=G1,G2,G3&VW=T>

Solon, G., S. Haider en J. Wooldridge (2013). *What are we weighting for?* NBER working paper 18859.

Ans Merens, Marijke Hartgers en Marion van den Brakel (2012). *Emancipatiemonitor 2012*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau/Centraal Bureau voor de Statistiek.

Tweede Kamer (2012). 2e voortgangsrapportage emancipatiebeleid.

Verbeek, M. (2008). *A guide to modern econometrics*, 3de druk, Wiley.

Verklaring van tekens

.	Gegevens ontbreken
*	Voorlopig cijfer
**	Nader voorlopig cijfer
x	Geheim
–	Nihil
–	(Indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	Het getal is kleiner dan de helft van de gekozen eenheid
Niets (blank)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2013–2014	2013 tot en met 2014
2013/2014	Het gemiddelde over de jaren 2013 tot en met 2014
2013/'14	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2013 en eindigend in 2014
2011/'12–2013/'14	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2011/'12 tot en met 2013/'14

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70, fax 070 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen, 2014.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.